

Et sexet foredrag

To yngre handicappede kvinder turnerer rundt i landet med et foredrag om handicappede og seksualitet

Af Vibeke Baden Laursen

Foto: Fleming Jeppesen, Fokus.

– Først og fremmest gælder det om selv at kunne skabe sit eget sexliv. Det er vigtigt at kunne lide sin krop på trods af dens skævheder, mener Lene Lauridsen.

Foto: Fleming Jeppesen, Fokus.

– Fysisk handicappedes seksualitet er tabu, siger Dorthe Stief Christensen og den åbning, der er kommet i forhold til psykisk handicappedes seksualitet har desværre ikke bredt sig til at omfatte fysisk handicappede.

To kvinder kommer forsagte trillede ind ad døren i manuelle kørestole. De bevæger sig ved små trippende bevægelser med fødderne, som får kørestolen til at flytte sig langsomt fremad. Hovederne er bøjede. Inde i lokalet kigger de forsigtigt op. I deres ansigter er forstadier til panik. Utryghed og mindreværd stråler ud af dem.

Den ene er iført en forvasket, svagt rosa joggingdragt. På fødderne hospitalssutter. Den anden bærer en hvid frottébadekåbe med et overdimensioneret blåt stempel fra Århus Kommune-hospital.

De byder forsamlingen velkommen til deres foredrag om handicap og seksualitet. Med ét er alt som forandret. De har kraft på stemmerne og liv i øjnene.

Aftenens første udfordring bliver slynget i hovedet på de mandlige deltagere: "Er der nogle virile mænd, der vil hjælpe os med at smide tøjet?", spørger den ene.

Der breder sig en genert uro over forsamlingen, men to bredskuldrede mandlige hjælpere fatter mod og melder sig. De to kvinder rejser sig pludselig fra kørestolene, vender ryggen mod de forventningsfulde tilskuere – og vupti! Deres trøstesløse "handicapuniform" er væk. Inden under afslører der sig det mest tjekkede trendy tøj. Efter denne effektfulde happening kan foredraget begynde.

Troværdige formidlere

Oplevelsen stammer fra mit eget erindringskartotek. De to kvinder er Lene Lauridsen, som er næsten færdiguddannet psykolog, og socialrådgiver Dorthe Stief Christensen. De har begge haft leddegigt siden barndommen – et handicap, der kræver en personlig hjælper i adskillige af døgnetimer. Igennem et par år har de turneret med deres sexforedrag.

De er singler, men ser det ikke længere som noget problem. De har fundet en naturlig og afslappet balance i deres liv og er afklarede omkring deres livssituation.

Dorthe Stief Christensen og Lene Lauridsen spørger i indledningen til deres foredrag det mandlige publikum om hjælp til at smide tøjet. En smule overrumplet melder nogle sig som regel.

Makkerskabet stammer helt tilbage fra de tidlige ungdomsår, hvor de lærte hinanden at kende i FNUG (Foreningen af Unge Gigtramte, red.). Ideen til foredraget opstod for nogle år siden og bundede i deres egen frustration og forundring over, at de aldrig selv havde fået tilbud om seksuelle hjælpemidler.

Professionelle mangler viden

Lene Lauridsen og Dorthe Stief Christensen oplever et stort behov for, at der bliver sat fokus på den seksuelle og erotiske del af livet hos mennesker med et handicap. Og at man begynder at opfatte sexlegetøj som en lige så naturlig ting som andre hjælpeforanstaltninger.

- Det afgørende er, at de professionelle ser det som en del af deres opgave. Der skal skabes åbenhed om emnet. Det skal ikke være tabubelagt. Vi har krav på at få bevilget redskaber til at hjælpe os med den del af livet - også som singler. Behovet er der, uanset om man har en kæreste eller ej, reflekterer begge kvinder.

- FNUG har deltaget flere år på Rehabmessen med en café med seksuelle hjælpemidler. Vores stand er den eneste med den slags hjælpemidler, og vi har oplevet stor interesse hos både handicappede og professionelle. Efterfølgende har vi også fået opringninger fra studerende, som ønskede undervisning og hjælp til opgaver. De manglede støtte og viden fra lærere, fortæller de.

Sex er humor!

På spørgsmålet om, hvordan de vælger at bygge et foredrag op, fremhæver de humoren. Det stof, de formidler, skal være fagligt velfunderet, men samtidig skal deltagerne vækkes, så provokation er også et virkemiddel. Publikum skal tvinges til at forholde sig til budskabet og foredragsholderens fremtoning.

- Det er ikke et foredrag, hvor man læner sig tilbage og lytter passivt, understreger Dorthe Steif Christensen.

- Under foredragene gør vi brug af personlige eksempler. Ikke fordi vi er specielt interessante, men for at levendegøre stoffet.

- Vores foredrag skal være afvekslende og med underholdende indslag, så det hele ikke bliver så alvorligt. Sex er også humor! Og humor kan være meget sexet, tilføjer de smilende.

Katalysatorer for processen

De mener begge, at fysisk handicappedes seksualitet er et tabu.

- Vi ser, at der er ved at komme en åbning i forhold til psykisk handicappede, men den åbenhed har desværre ikke bredt sig blandt fysisk handicappede.

- Handicappede bliver ladt i stikken, hvis der ikke er nogen, der er primus motor og starter processen, siger de begge.

Kvinderne er overbeviste om, at et godt sexliv er fundamentalt for ens livskvalitet, livslyst og evnen til at udfolde sig på andre områder.

- Undertrykt og uudviklet seksualitet hæmmer på andre livsområder. Derfor er det vigtigt, at professionelle behandlere får nyttige redskaber, så de forstår hvor vigtig deres egen rolle er, og at begge interessegrupper får et fælles sprog omkring seksualitet, mener Lene Lauridsen.

Manglende accept og selvværd

Processen med at finde sig selv som et seksuelt væsen er særdeles vanskelig, når man har et handicap. Manglende accept af handicappet og et ringe selvværd kan virke hæmmende.

- Alle skal i teenage- og ungdomsårene igennem denne proces, men for folk med et handicap får den en særlig dimension. Seksualitet er en integreret del af menneskers personlighed - handicap eller ej, siger Lene Lauridsen.

- At harmonere med sin seksualitet er et vigtigt led i dét at kunne acceptere sig selv. Det giver et godt udgangspunkt at møde en partner på. Men som handicappet kræver det virkelig overskud og selvindsigt at være seksuelt udfarende, erkender Dorthe Stief Christensen.

Begge kvinder har på deres egne kroppe oplevet afvisningens sviende nederlag. De kan begge skrive under på, at det kræver et enormt mod at skulle "blotte" sig første gang. Dorthe og Lene har både fra dem selv og fra andre erfaret, at handicappet tit bliver brugt som undskyldning for ikke at opsøge mulighederne - for derved at forskåne sig fra nederlag.

- Først og fremmest gælder det om at kunne skabe sit eget sexliv. Det er vigtigt at kunne lide sin krop på trods af dens skævheder. Som unge skal handicappede som alle andre lære deres kroppe at kende også i forhold til kønet. Altafgørende for et godt sexliv er at føle lyst til at blive berørt, og derfor er det nødvendigt, at man kender sin krop og føler, den er værd at vise frem, mener Lene Lauridsen.

Et uundværligt redskab

Som der er nu er det professionelle behandlingssystem ikke gearret til at tage sig af de mange aspekter omkring handicappedes seksualitet. Men fremover - efter at socialministeriet i februar udgav vejledningen *Seksualitet - uanset handicap* - kan det blive anderledes. Den skal være et redskab for rådgivning og oplæring af de professionelle.

Dorthe Stief Christensen og Lene Lauridsen regner med, at seksualvejledningen får stor betydning i forsøget på at gøre handicappedes seksualitet mindre tabubelagt. Kvinderne uddyber:

- Vi håber på, at vejledningen kan være med til at synliggøre problemerne, give løsningsmuligheder, hjælpe med at få sat noget konkret i værk og frem for alt skabe et fælles sprog.

- Den kan være med til at opfordre de professionelle til at tage deres opgave alvorligt og påtage sig opgaven, mener de.